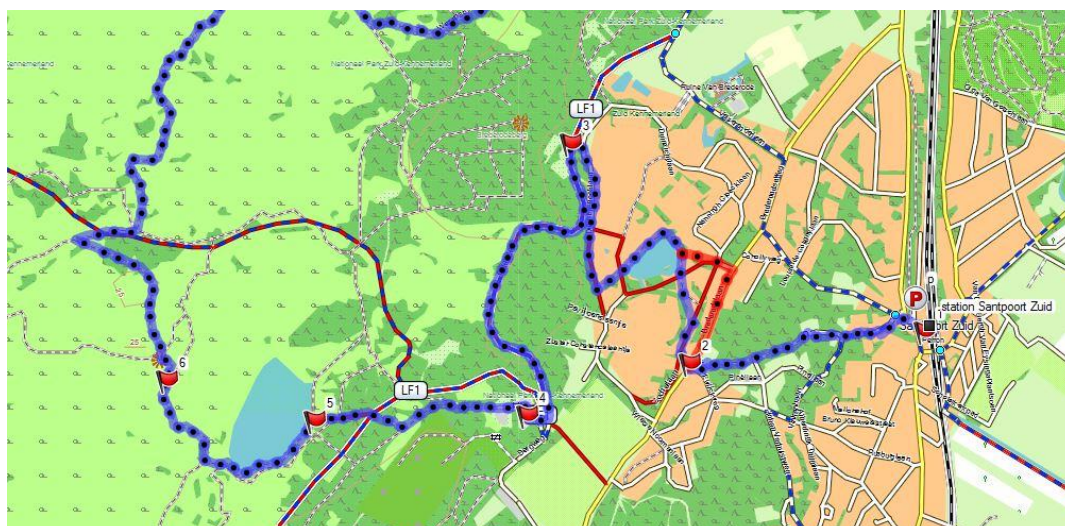

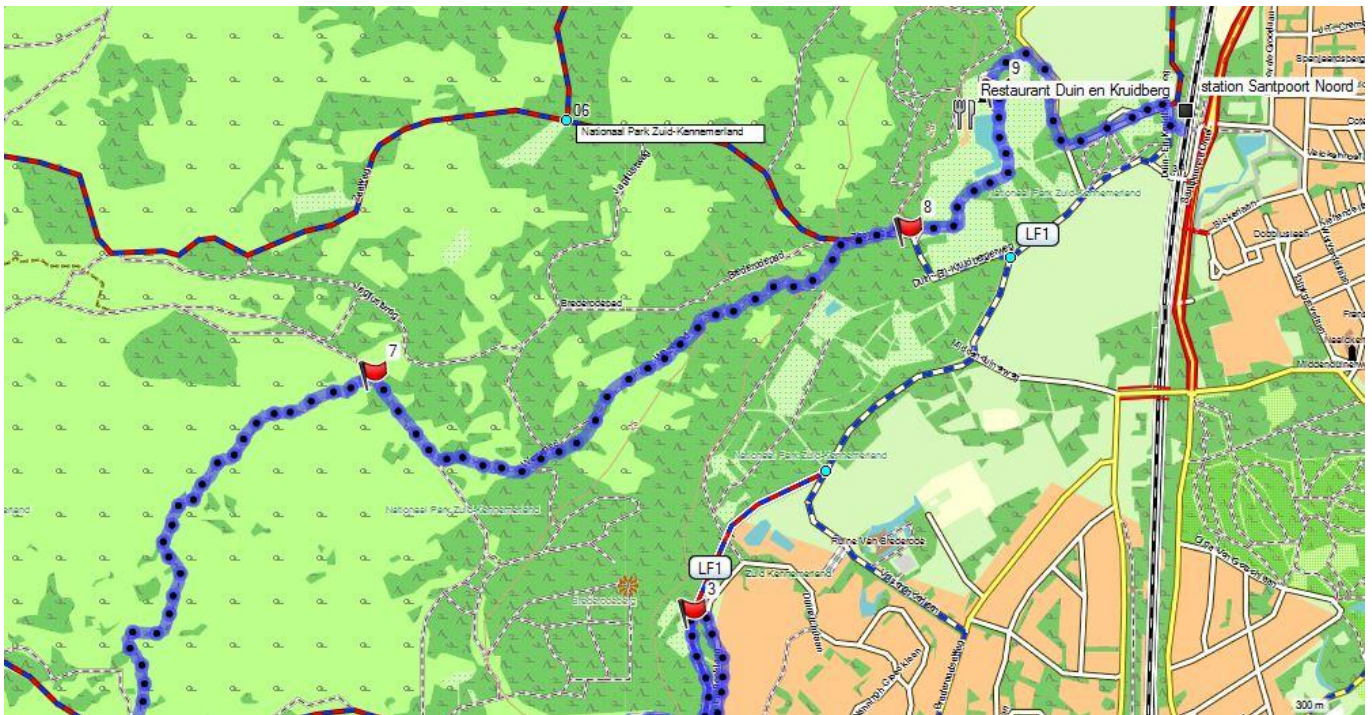
Te gek om los te lopen Santpoort

Auteur: Rutger Burgers

Meerenberg

Noord-Holland was de enige provincie die na de aanvaarding van de Krankzinnigenwet het initiatief nam om een psychiatrisch ziekenhuis in het leven te roepen. Het ziekenhuis werd het eerste grote krankzinnigengesticht in Nederland. Vanaf de Brederodelaan zie je de voormalige entree met recht daar achter het kolossale hoofdgebouw. Het monumentale gebouwencomplex moet nog een passende bestemming krijgen. Over het lommerrijke landgoed van de voormalige hofstede kom je snel in de Kennemerduinen. Vanuit de hoge binnenduinen sta je na een korte klim bovenop de Starreberg, met uitzicht tot aan zee. Puur genieten! De route gaat daarna op en neer door halfopen duin naar landgoed Duin en Kruidberg. Kastanje- en beukenlanen verklappen de historie. Via de Engelse tuin bereik je het fraaie landhuis, tegenwoordig domein voor een chique hotel.

Routebeschrijving

1. Vanaf het perron langs het stationsgebouw en schuin rechtsaf (Willem de Zwijgerlaan). Eerste straat linksaf en gelijk weer linksaf, Vinkenbaan. Voor huisnr. 22 rechtsaf, halfverharde weg, doodlopend. Door een wandelsluisje en pad rechtdoor vervolgen. Aan het eind op asfaltweg rechtsaf. Voorrangsweg oversteken en rechtdoor door een poort.
2. Voorbij kapel en vóór 'Provinciaal Ziekenhuis' rechtsaf. Op driesprong linksaf en even verder rechtsaf. Je loopt langs een vijver aan je linkerhand. Het pad buigt langs de vijver naar links. Voorbij een landhuis aan het einde van de vijver rechtdoor, onverhard pad. Aan het eind rechtsaf, asfaltweg. Op driesprong linksaf, Duin en Beeklaan. Eerste pad linksaf, fietspad.
3. Vóór gebouw linksaf, fietspad Bergweg. Bochtige en drukke fietspad steeds rechtdoor volgen (bij drukte naastgelegen ruiterspad aanhouden). Bij clubgebouw van hockeyclub HBS ga je rechtsaf door een wandelsluisje, Kennemerduinen in. Asfaltweg oversteken en rechtdoor, onverhard pad naar P-terrein.
4. Op P-terrein rechtsaf en gelijk linksaf naar volgend parkeerterrein. Aan het eind rechtdoor, onverhard pad omhoog. Op splitsing linksaf, wandelroutes volgen. Door een klaphek het Aelbrechtsbos in. Op driesprong rechtsaf, wandelroutes aanhouden. Ruiterspad en fietspad oversteken en schuin linksaf richting Oosterplas. Rechtdoor en omlaag tot aan de oever van de plas.

5. Linksaf de oever van de plas aanhouden. Bij een zandvlakte aan het meer met links een blauw informatiepaneel linksaf, langs het paneel. Volg het pad rechtdoor, wandelroutes. Op driesprong rechtsaf, groene en rode route. Het pad slingert door halfopen duin. Op splitsing linksaf omhoog, mul zandpad. Het pad komt uit op het topje van de Starreberg.
6. Boven op de Starreberg tweede pad rechtsaf, pad zonder gemarkeerde wandelroutes. Het pad gaat omlaag door een naaldbos. Aan het eind rechtsaf, halfverhard pad. Op kruising Dronkendel fietspad oversteken en rechtdoor. Op volgende kruising rechtdoor, groene route. Het slingerende pad komt uit op een glooiende vlakte, steeds rechtdoor.
7. Aan het eind rechtsaf, halfverharde weg met groene route. Op driesprong Ruige Gat linksaf, groene route. Op splitsing linksaf. Je betreedt terrein Duin en Kruidberg van Natuurmonumenten. Op splitsing direct daarna rechtsaf richting Wezepad. Vlak voor halfverharde weg rechtsaf door een klaphek, bospad met groene en blauwe route. Je komt uit op een P-terrein.
8. Waar de weg naar rechts buigt ga je rechtdoor, P-terrein aanhouden. Aan het eind over een slagboom rechtdoor, onverharde weg. Volg het pad rechtdoor richting 'Terras'. Aan het eind door een metalen klaphek en rechtsaf. Je loopt langs een vijver naar Hotel Duin en Kruidberg.
9. Wandel rechts langs het hotel over het P-terrein rechtsaf naar de uitgang. Bij de verkeersweg rechtsaf, voetpad langs weg. Na ruim 200m linksaf landgoed Kennemergaarde op, Duin en Kruidbergerweg. Volg de laan rechtdoor langs manege Kennemergaarde naar station Santpoort Noord aan je rechterhand.

Praktische informatie

Startpunt

Station Santpoort Zuid

Eindpunt

Station Santpoort Noord

Openbaar vervoer

Stations Santpoort Zuid en Santpoort Noord

Eigen vervoer

Parkeren bij station Santpoort Zuid aan de Willem de Zwijgerlaan in Santpoort

Lengte van de wandeling

9 km

Honden

Niet toegestaan

Eten en drinken

Klein Centraal, Willem de Zwijgerlaan 61, Santpoort, www.kleinentraal.nl

Landgoed Duin- en Kruidberg in Santpoort, www.duin-kruidberg.nl

Achtergrondinformatie

Oudste krankzinnigengesticht

In 1843 kocht de provincie Noord-Holland de hofstede Meer en Berg, met als doel er een psychiatrisch ziekenhuis Meerenberg van te maken. De bekende Haarlemse landschapsarchitect J.D. Zocher kreeg de opdracht om een ontwerp te maken. Hij tekende voor de gebouwen én het omringende duingebied en hij kwam met een carrévormig bouwwerk van meer dan 150 x 100 meter in neoclassicistische stijl. De binnentuinen van het carré zijn maar liefst twee voetbalvelden groot. Het complex is vandaag de dag het grootste rijksmonument in ons land, groter dan bijvoorbeeld het Paleis op de Dam. Meerenberg wordt gezien als een mijlpaal in de ziekenhuisarchitectuur. In 1845 werd het bouwplan goedgekeurd en in 1849 vond de eerste opname plaats. De inrichting groeide uit tot een dorp op zich. Het was een gesloten gemeenschap waar maximaal 1300 patiënten verpleegd werden. Het gesticht kende zelfs een eigen munteenheid, had winkels, een theater en vanaf 1888 een eigen spoorverbinding met de lijn naar Haarlem. In 1986 werd besloten de kliniek te sluiten en de patiënten in kleinere instellingen in Amsterdam onder te brengen. Tussen 1987 en 2002 werd de instelling afgebouwd. Sindsdien heeft het terrein een woonbestemming.

Sporen naar het gesticht

Het nieuwe provinciaal ziekenhuis bracht een hoop drukte naar de afgelegen duinrand. Het ziekenhuis kreeg zelfs een eigen station aan de spoorlijn Haarlem-Alkmaar. Aanvankelijk met de naam Sandpoort Meerenberg, later Santpoort Zuid. Het station had een aparte wachtruimte voor de patiënten en in 1888 werd er zelfs een spoorlijntje naar het gesticht aangelegd. Ook station Haarlem had een aparte wachtruimte voor de patiënten uit Amsterdam. In de oorlogsjaren is het spoorlijntje naar het gesticht nog door de Duitse bezetter gebruikt voor het afvoeren van patiënten. In 1954 is de lijn opgedoekt.

Therapeutisch optimisme

In de jaren dertig kwam geneesheer-directeur W. van der Scheer na bezoeken aan klinieken in Duitsland tot het inzicht dat actieve therapie in een 'warme' omgeving positieve invloed heeft op de behandeling van geesteszieken. Hij was zelfs van mening dat meubilair en wandversiering een positieve uitwerking hebben op krankzinnigen. De therapiezaal kreeg een warme kleurstelling en zacht lopend linoleum. Bloemen en planten moesten zorgen voor een huiselijke sfeer en ook het meubilair werd met zorg gekozen: sterk, maar niet te plomp; glad hout voor de zindelijkheid, maar wel met gemakkelijke zitjes.

Duin en Kruidberg

Natuurmonumenten is tegenwoordig de trotse bezitter van Duin en Kruidberg, dat vroeger uit twee gescheiden landgoederen bestond: Duin en Berg en Kruidberg. Stadhouders-Koning Willem III kocht in 1682 het toenmalige Duin en Berg. Hij gebruikte het landgoed als jachtverblijf, een kleinere versie van paleis Het Loo. Later kwamen de beide landgoederen in het bezit van de staatsman en veelvuldig minister Floris Baron van Hall. In 1895 werd het samengevoegde landgoed Duin en Kruidberg gekocht door Jacob Theodoor Cremer, een Amsterdamse tabaks- en theehandelaar. Hij liet op het landgoed het grootste woonhuis van Nederland bouwen, het huidige 4 sterren hotel Duin en Kruidberg. De in Engelse landschapsstijl aangelegde tuin is ontworpen door tuinarchitect Leonard Springer.

Te gek om los te lopen

Deze wandeling maakt deel uit van de serie wandelroutes 'Te gek om los te lopen'. De wandelroutes leiden u over het terrein van psychiatrische ziekenhuizen en door de wijde omgeving. U vindt de routes verspreid over het land. Alle routes en teksten zijn samengesteld door Ruurd van der Loo en Rutger Burgers. In juni 2015 verschijnt bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig de wandelgids Te gek om los te lopen, waarin de meeste van deze routes zijn opgenomen. U kunt de gids verkrijgen via de boekhandel of bestellen via www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

**DEZE WANDELING IS OPGENOMEN
IN EEN WANDELGIDS VAN
GEGARANDEERD ONREGELMATIG**

BESTEL DE MOOISTE WANDELGIDSEN OP WWW.GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
www.wandelzoekpagina.nl/abonnement

voor slechts
€ 12,50